

Foto: Flickr/EUPOL

AFGHANISTAN SOM MODERNE RETSSTAT

De største problemer i Afghanistan er korrupsion og sikkerheds-situationen. Alligevel mener Henning Bøgelund Hansen – der er udsendt af FSB til politimissionen EUPOL Afghanistan – at missionen er lykkedes, da rammerne for en moderne retsstat nu er sat. Men fremtiden afhænger af den politiske vilje, og hvem der bliver Afghanistans næste præsident.

AF KATHRINE SCHMEICHEL, JOURNALIST

”Et enkelt pust kan få det hele til at vælte.”

Det siger Henning Bøgelund Hansen, der er udsendt til politimissionen EUPOL Afghanistan som souschef i Afdelingen for Antikorrupsion, der både omfatter indenrigsministeriet og anklagemyndigheden.

Han uddyber:

”Hele missionen handler om at opbygge en retsstat efter international standard. Og det er nu lykkedes os at få sat den overordnede ramme for en sådan retsstat, der hviler på fire ben: Politi, anklagemyndighed, domstol og lovgivning.”

”Mere konkret har vi assisteret med at oprette to politiskoler, ansat næsten

190.000 politifolk, fået straffe-, retspleje- og hvidvasklovgivning på plads og trænet politiskolelærere, menige betjente og embedsfolk i indenrigsministeriet, justitsministeriet og anklagemyndigheden. Herefter skal afghanerne selv fylde kasserne ud – få implementeret det hele, så politi, anklagemyndighed og domstole også fungerer i praksis. Men hvis ikke der er en politisk vilje, kan hele rammen bryde sammen, sådan som vi har set i det nordlige Irak, hvor både politi- og militærfolk er flygtet fra Islamisk Stat (IS), fordi de ikke havde den nødvendige opbakning fra regeringen i Bagdad.”

”Alt afhænger derfor af, hvem der bliver Afghanistans næste præsident, om de to præsidentkandidater kan samarbejde, og om de som henholdsvis taber og vinder vil respektere de resultater, missionen har

opnået. Vil de det, er der en god chance for, at Afghanistan kan komme til at fungere som en retsstat af international standard med retfærdig rettergang og respekt for menneskerettigheder.”

Selvom der er sat en god ramme for en retsstat, er den syv år lange mission langt fra i mål.

”Vores mission har primært været at træne og uddanne lærere, sådan at afghanerne selv kan uddanne deres egne. Men der er lang vej, når de fleste i politistyrken ikke er nået meget længere end til at kunne lade deres pistol og holde uniformen pæn – forenklet sagt! Så politibetjentene mangler stadig meget uddannelse – især at få kendskab til fundamentale ting i den nye lovgivning. Desuden mangler der lokalbetjente ude i distrikterne.”

Første udstationering i FSB-regi

Henning Bøgelund Hansen har været medlem af FSB siden 2006, men har ikke haft tid før nu til at blive udsendt af FSB, da han bl.a. har haft ledende job i både Bagmandspolitiet, EUROPOL i Holland og en dansk politimission i Bagdad.

Efter 40 år i det danske politi har han valgt at gå tidligt på pension på grund af en stor omstrukturering af hele politistyrken og en deraf følgende usikkerhed, om han "ville have i Odense eller Grønland".

Beslutningen om at fratænde politiet kom samtidig med, at FSB offentliggjorde muligheden for stillinger i EUPOL Afghanistan.

Foto: EUPOL

BLÅ BOG: HENNING BØGELUND HANSEN

61 år, ny-pensioneret politimand, medlem af FSB siden 2006.

Udsendelser: Souschef i missionen EUPOL Afghanistan i Afdelingen for Antikorruption i indenrigsministeriet i Kabul (juli 2014 - dec. 2014) og mentor/rådgiver samme sted (dec. 2013 - juni 2014). Begge EUPOL-udsendelser er sket via FSB. Leder af den danske politimission i Bagdad i Irak (2007). Desuden udsendt af Rigspolitiet i en årrække til det danske kontor i EUROPOL i Haag henholdsvis som leder (2010-2013) og forbindelsesofficer (1996-1999) samt udsendt af Rigspolitiet som nordisk forbindelsesofficer i Kiev i Ukraine (2009-2010).

Tidligere job: Har ud over sine mangeårige udsendelser også været ansat som betjent i ordenspolitiet og kriminalpolitiet, været vicekriminalkommissær for Politiets Rejsehold og vicepolitiinspektør og souschef i Bagmandspolitiet samt undervist politifolk, anklagere og ansatte i SKAT i økonomisk kriminalitet, antikorruption og internationalt samarbejde.

At være udsendt og arbejde på fremmed territorium er dog ikke nyt for ham, da han i størstedelen af sin karriere både har rejst meget og været udstationeret.

Siden december 2013 har han faktisk haft to job inden for sin FSB-udsendelse – først som mentor/rådgiver og fra juli 2014 som souschef med 30 ansatte under sig – fra udsendte politifolk og jurister til sikkerhedsfolk og lokale tolke.

Hovedparten af missionens deltagere bor og arbejder i hovedkvarteret i Kabul, der er opført specielt til missionen i 2007. En del bor dog på grund af pladmangel uden for hovedkvarteret. Endvidere har missionen afdelinger i de to provinser, Herat og Balkh.

Mission forlænges til 2016

Den nuværende mission er for nylig blevet udvidet til også at omfatte kontrol af genoptælling af de otte millioner stemmer fra forårets præsidentvalg.

"Så nu er vi også blevet valgobservatører," siger Henning Bøgelund Hansen og fortæller, at missionen forventes at blive forlænget til ultimo 2016.

"Bruxelles er i øjeblikket ved at få det formelle på plads omkring den forlængede mission, der samtidig også er en langsom afvikling af den nuværende mission, da vi fra 1. januar 2015 går fra at være 300 internationalt udsendte til 250, som yderligere bliver reduceret til 150 det sidste år. Den nye mission vil alene koncentrere sig om rådgivning på strategisk niveau af ministre og ledende embedsmænd."

Hans egen afdeling for antikorruption bliver nedlagt ved udløbet af det nuværende mandat i december 2014 for i stedet "at blive spredt ud" på andre enheder i både ministerier og styrelser.

På spørgsmålet om han ønsker at blive i Afghanistan efter 2014 i en ny stilling, svarer han:

"Forudsætningen for at have lyst til at blive i Afghanistan er, at jeg kan komme til at arbejde med min kernekompetence: Hvordan man udfører politiarbejde omkring grænseoverskridende kriminalitet, og hvordan man kan forebygge den. Grænseoverskridende kriminalitet i Afghanistan handler især om at omlægge den stigende opiumsdyrkning til andet landbrug og industri og forhindre, at politikere og andre magtpersoner beriger sig personligt – bl.a. med bistandspenge."

Korruption er et stort problem

Selvom missionen har formået at opfylde målet om at opsætte en ramme for en retsstat, er det ikke lykkedes at komme korruptionen til livs.

Indtil nu har EUPOL-missionen i Afghanistan uddannet mere end 10.000 politibetjente. Foto: Flickr/EUPOL

”Afghanistan er ifølge Transparency International stadig et af de mest korrupte lande i verden. Og en ny undersøgelse foretaget af et uafhængigt afghansk organ har vist, at det næststørste problem i Afghanistan – efter sikkerhedssituationen – er korruption. Dertil kommer, at befolkningen har allermindst tillid til netop politifolk, anklagemyndighed og domstol.”

EUPOL-missionen forventes at blive forlænget til ultimo 2016. Foto: Flickr/EUPOL

”Så vi har desværre ikke formået at formindske korruptionen, selvom det har været et fokuspunkt for missionen siden 2007. Men det hjælper ikke meget at træne den menige politibetjent i antikorrupption, når problemet er korruption på de øverste ledelsesniveauer. Ud over at en politiløn er så lav, at man næsten ikke kan overleve på den, fik mange politibetjente heller ikke udbetalt løn i flere måneder omkring julen i 2013 – mens lederne fik deres løn. Sådanne situationer baner selvfølgelig vej for korruption nedadtil også,” siger Henning Bøgelund Hansen og fortæller, at penge til politiets lønninger overvejende kommer fra udenlandske bistandsprogrammer, hvis bidrag alt for ofte havner i de forkerte lommer.

For få kvinder i politiet

Det er heller ikke lykkedes at få ansat mere end halvdelen af de 5.000 kvinder, som var målet, hvilket også hænger sammen med den meget dårlige sikkerhedssituation.

”For et par måneder siden blev en kvindelig politiinspektør terrordræbt. Det

er ikke med til at tiltrække flere kvinder til politiet,” siger Henning Bøgelund Hansen.

Til gengæld glæder han sig over, at det med missionens mellemkomst er lykkedes at få ledelsen i indenrigsministeriet og anklagemyndigheden til at sidde i samme rum, hvorfor der nu for første gang er en konstruktiv dialog imellem de to instanser.

”Det kan kun fremme læringen og dermed forbedre politi- og sagsarbejdet,” siger han.

Forværret sikkerhed

En af Henning Bøgelund Hansens første opgaver i Afghanistan var den værste tænkelige – nemlig at indgå i forløbet efter terrorangrebet 17. januar 2014 på en libanesiske restaurant i Kabul, der kostede en dansk FSB-udsending og en irsk kollega livet.

Blandt opgaverne var at ledsage kisten til Danmark, deltage i udredning af forløbet og komme med forslag til, hvordan missionen fremover kunne tage bedre højde for terrorangreb mod dens personale.

Missionen havde et mål om at få ansat 5.000 kvinder i politistyrken. Indtil nu er det kun lykkedes at få ansat halvdelen, hvilket bl.a. skyldes den dårlige sikkerhedssituation. Foto: Flickr/EUPOL

EUPOL AFGHANISTAN

EUPOL Afghanistan blev oprettet 15. juni 2007 og løber til 31. december 2014 – men forventes at blive udvidet med et nyt mandat til at fortsætte til ultimo 2016. Formålet med den nuværende mission er at opbygge en moderne retsstat – hvilket også omfatter antikorrupsion, håndhævelse af menneskerettigheder og hjælp til en institutionel udvikling af indenrigsministeriet – og at træne afghanske politifolk, så landet selv kan uddanne sine egne politibetjente. Indtil nu har EUPOL uddannet mere end 10.000 politibetjente.

I missionen deltager i alt knap 500 – hvoraf 284 er politifolk, jurister og andre rådgivere fra 24 EU-lande, og 198 er lokale – primært tolke. I missionen deltager pt. to FSB-medlemmer samt løbende 5-10 danske politifolk.

Budgettet for det forlængede mandat fra juni 2013 til december 2014 er 108 mio. euro (ca. 810 mio. kr.)

Læs mere:

EUPOL

Udenrigsministeriet

Ifølge Henning Bøgelund Hansen er sikkerhedssituationen i Afghanistan kun blevet værre siden januar, da antallet af terrorangreb er steget med 25 procent i forhold til 2013. For nylig var lufthavnen i Kabul lukket på grund af et morterangreb, ligesom to nærliggende militærlejre har været udsat for selvmordsbombere fra egne rækker.

Både terrorangrebet i januar og den generelle sikkerhedssituation har på alle måder gjort dagligdagen for missionen mindre fleksibel.

”Siden januar har vi haft endnu mere fokus på sikkerhed, hvorfor vi aldrig mere går ud om aftenen, og heller ikke kan få udgang uden for hovedkvarteret, medmindre vi har en invitation og skriftligt kan gøre rede for formålet med udgangen – hvilket altid skal foregå med bevæbnede vagter, hvis vi ikke selv er bevæbnet. For mig har det betydet endnu mere papir-

arbejde – ud over den daglige rapportering til Bruxelles – da jeg skal have en masse logistik til at gå op især med hensyn til koordination af sikkerhedsvagterne. Presset på dem er nemlig blevet større på grund af det udvidede mandat som valgobservatør, da stemmeoptællingen jo foregår ude i byen. Så alt i alt betyder den forværrede sikkerhedssituation, at det både er mere besværligt at udføre missionens arbejde, og at vi har fået en mere ufleksibel arbejdsdag end før.”

Sover godt om natten

På trods af den forværrede sikkerhedssituation sover Henning Bøgelund Hansen godt om natten.

”Men det er måske, fordi jeg er en kold skid,” siger han og griner.

Henning Bøgelund Hansen virker nu på ingen måde som ”en kold skid”, men hans fortid på både Rejseholdet og som leder af en politimission i Bagdad har nok givet ham en vis træning i at bevare hovedet koldt.

Ifølge ham selv var sikkerhedssituationen i Irak meget værre, hvilket han underbygger med at fortælle historien om dengang et af hans opholdssteder i Bagdad – en container – blev bombet sønder og sammen, mens han var ovre at spise aftensmad med sine kolleger på den amerikanske ambassade.

”Det blev der hurtigt lavet en vits ud af blandt de udsendte: 'If you have any doubt about what time you will have dinner tonight, ask Mr. Hansen!'”

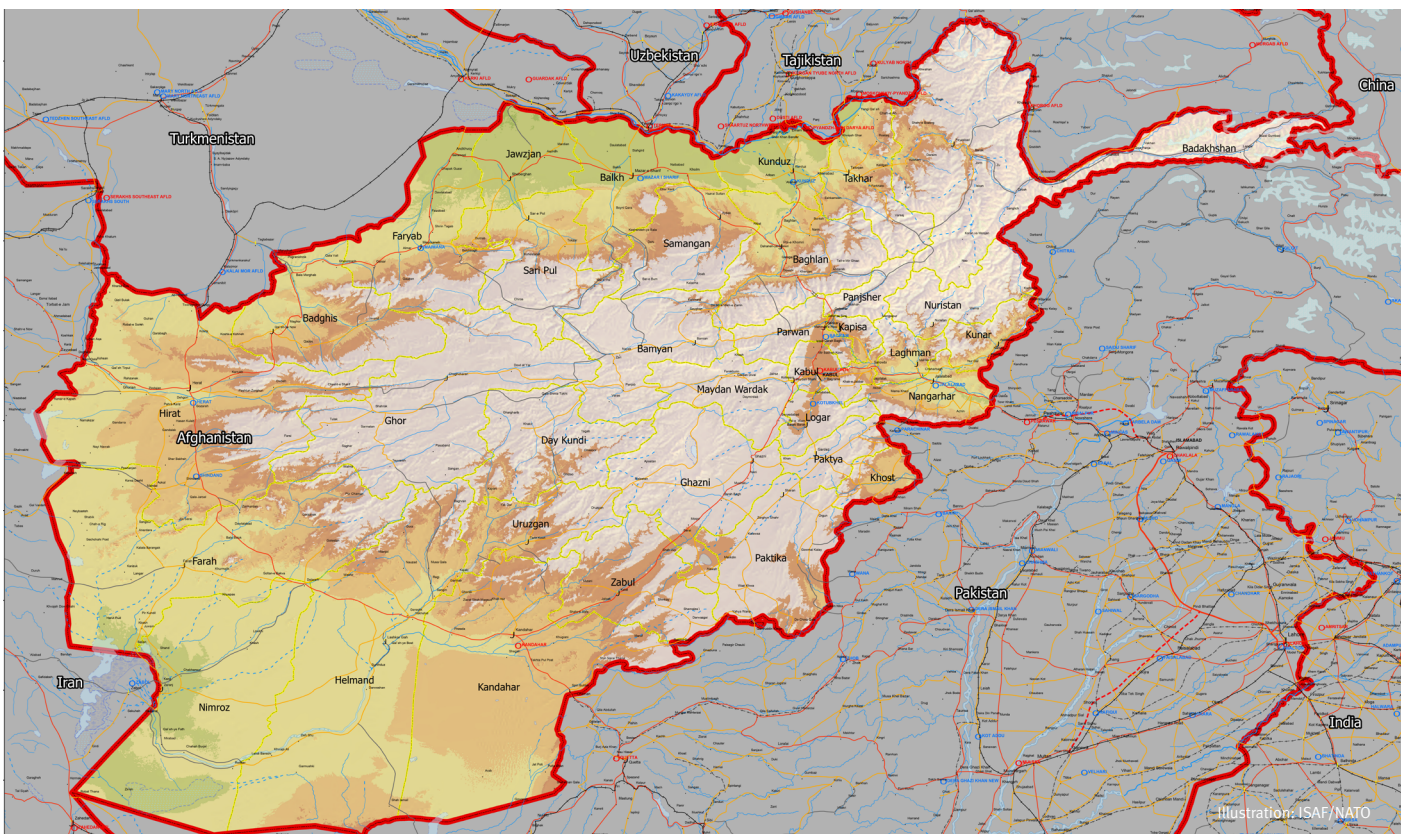
Men på trods af Mr. Hansen’s gode humør og rolige søvn giver han på ingen måde køb på sikkerheden.

”Jeg er meget opmærksom på sikkerheden. Og hvis der over en kort periode kommer flere meldinger om potentielle trusler, holder jeg mit personale hjemme i nogle dage!” ■

LANDEFAKTA OM AFGHANISTAN

- **Indbyggertal:** 25-30 mio.
- **Hovedstad:** Kabul (4-7 mio. indbyggere)
- **Areal:** 652.2250 kvadratkilometer
- **Befolkning:** 42 pct. pashtunere, 27 pct. tadsjikere, 9 pct. hazaraere, 9 pct. usbekere, 4 pct. aimakkere, 3 pct. tyrkere, 2 pct. balochere, 4 pct. andre grupper
- **Sprog:** Der er i alt 45 sprog. 50 pct. taler afghansk persisk eller dari, 35 pct. pashto og 15 pct. er fordelt på mange minoritetssprog som usbekisk og turkmensk
- **Religion:** 80 pct. sunnimuslimer, 19 pct. shiamuslimer, 1 pct. har andre religioner

Kilde: Viden.jp.dk, Udenrigsministeriet

FSB-langtidsobservatørerne i Afghanistan, Jette Gottlieb (tv), Inger Boriis, Mashu Poulsen og Stig Skovbo, ved ikke, hvornår de kan vende hjem igen.
Foto: Gottlieb, Boriis, Poulsen & Skovbo

EN HELT ALMINDELIG ARBEJDS DAG I KABUL

Læs fire FSB-observatørers beretning om en helt almindelig dag på 'kontoret' – hangaren, Warehouse No. 3 – hvor de siden starten af august har været med til at observere genoptælling af stemmerne fra anden runde af det afghanske præsidentvalg i juni 2014.

AF INGER BORIIS, JETTE GOTTLIEB, MASHU POULSEN & STIG SKOVBO,
LANGTIDS OBSERVATØRER I AFGHANISTAN

Efter tre security-tjek, hvor selv pilleglas bliver åbnet, når vi til Warehouse No. 3, som er en af de fem store hangarer i Kabul, hvor genoptællingen af de godt otte mio. afghanske stemmesedler fordelt på 23.000 stemmeurner skal foregå. Længs ydersiderne af hangaren er de velkendte gennemsigtige bokse stablet: seks bokse i højden, 11 i dybden. To plastic-campingborde med tilhørende seks plasticstole gør det ud for en arbejdsstation. Der er ca. 40 arbejdsstationer i en hal. Et arbejdsteam består af to tilfornede, en agent for hver af præsidentkandidaterne samt en national og en international observatør. Bag det hele står en række FN-rådgivere, som også

har det sidste ord, hvis/når der opstår uoverensstemmelser.

Allerede fra kl. 7 har første skift taget deres tårn, og vi ankommer kl. 14 til begyndelsen af den officielle arbejdstid for det andet skift. Omkring kl. 14.30 begynder de tilfornede at finde deres pladser, mens agenterne ankommer mellem kl. 15 og 15.30. Så kan dagens arbejde begynde.

Første boks bliver åbnet, segl-numrene stemmer overens med den indlagte formular, den gule tjekseddel med valgstedets resultat stemmer overens med den blå, som efter optællingen på

valgdagen blev indsendt til valgkommissionen i Kabul. Der er ubrugte og et lille antal ugyldige stemmesedler i boksen og stemmer på begge præsidentkandidater – Abdullah Abdullah og Ashraf Ghani. De tilfornede åbner to bundter med 50 stemmer på hver kandidat. Markeringerne er ret forskellige, og alle sedler er stemplet på bagsiden. Hæftet med vælgernes id-numre er underskrevet, alle id-numre ser tilfældige ud, som de skal. En helt 'normal' og ordinær boks, som kan godkendes af alle parter uden problemer.

Tvivel om gyldighed

Næste boks. Segl og tjeklister er i orden, men boksen er fra Paktia, en af de mere

problematiske regioner, og journalen fra valgstedet mangler. Det resulterer i en total gennemgang af samtlige 600 stemmesedler, for selvfølgelig er alle 600 stemmesedler taget i brug, og alle stemmer er afgivet til fordel for én og samme kandidat. Bundterne bliver åbnet, og agenten for den slagne kandidat undersøger de afgivne markeringer med et falkeblik. Han (agenterne er alle af hankøn, mens der er nogle få kvinder blandt de tilfornordede) opdeler dem i bunker med tilsyneladende ens markeringer. Nogle få er meget forskellige, men der danner sig hurtigt et mønster af meget ens markeringer fordelt på fem forskellige måder.

Her på stedet bliver 'valgloven' hele tiden skrevet om, og dagens nye regel, som begge partier har indvilget i, siger, at hvis der er flere end 10 stemmesedler, der har den samme slags markering, skal kun 15 pct. af disse stemmesedler tælles som gyldige. Resten anses som værende ugyldige.

De fem bunker med den samme slags markeringer lægges til side, og en FN-rådgiver tilkaldes som overdommer.

Drøm om uafhængighed og fred

Der går næsten en time, før rådgiveren kommer, og imens sidder vi og taler med de tilfornordede om Afghanistan, levevilkårene, ønsket om fred, uddannelse, en bedre fremtid og mulighederne for at komme til Europa.

Den unge generation har drømme om en fremtid i et stabilt, uafhængigt Afghanistan. Mange af de ansatte i den afghanske valgkommission, Independent Election Commission (IEC), og agenterne er unge studerende på videregående uddannelser. Adskillige af dem har familie, der er flygtet til Europa eller Asien, og mange drømmer om at kunne følge efter. Den generation af afghanere har en utrolig styrke, båret af deres oplevelser og vilje til at skabe et nyt Afghanistan. Det etniske betyder meget, men de fleste opfatter, at konflikterne i

landet kommer udefra – både fra USA, Europa og Pakistan – og fra forskellige religiøse grupper. Allerhelst ville de skabe deres eget samfund uden indblanding, men gerne med hjælp.

De er f.eks. glade for, at vi er her, da den generelle tillid er blevet svækket, hvorfor det kan hjælpe med international opmærksomhed.

Der er en god stemning, og vi ler meget af de mange paradokser.

Stemmerne bedømmes gyldige

Endelig kommer FN-rådgiveren, som spreder stemmesedlerne ud på bordet og herefter konkluderer, at markeringerne ikke er helt ens, hvorfor han godkender alle 600 stemmesedler, selvom agenten og hans rådgivere protesterer.

Der står intet i 'valgloven' om almindelig sund valg-fornuft.

Nu er klokken 18, og det er tid til bøn. Ingen af agenterne kommer tilbage til bordet efter bønningen. De skal hjem, og nogen er også utrygge ved at skulle tage hjem efter mørkets frembrud. Så kort efter forlader også de tilfornordede bordet. Det samme mønster gentager sig ved de øvrige borde. Vi EU-observatører gør vores papirer færdige og går tilbage gennem sikkerhedsslusen i muren ind til UNOCA's Compound (United Nations Operations Centre in Afghanistan), hvor vi er indkvarteret.

Efter endnu en helt almindelig, varm og støvet dag i Warehouse No. 3 nåede vi som team trods alt at gennemgå to bokse ud af 23.000. Andre EU-observatører kan dog berette, at de har nået både seks og otte bokse.

Kabul som midlertidig hjemby

Næsten alle, der deltager i optællingsprocessen bor i Kabul. Men det er oftest ikke her, de stammer fra. Mange er kommet til Kabul som hjemvendte flygtninge, andre er flyttet dertil for at studere. En del er gift og har deres familie i naboprovinserne,

men er flyttet til Kabul i den periode, genoptællingen af stemmer foregår, og hvor de så bor hos familie eller venner – nu på tredje måned.

Kabul – som vi på grund af sikkerheds-situationen desværre ikke får set meget af – er blevet en millionby og er vokset i et tempo som ingen andre storbyer. Der bor mellem 4 og 7 mio. indbyggere og byen kan slet ikke følge med sin vækst, hvorfor der både mangler vand og elektricitet. Trafikpropper er den mest almindelige undskyldning, når afghanerne kommer for sent.

Vi fire observatører fra Danmark ankom til Kabul den 2. august, og i skrivende stund (19. august) skulle omkring halvdelen af stemmeboksene være gennemgået. Parterne har dog netop besluttet, at 6.000 af de mest problematiske bokse skal gennemgå en speciel og total genoptælling. Det siges, at vi skal fortsætte arbejdet, indtil samtlige bokse er gennemgået. Så ingen ved, hvornår vi kommer hjem til Danmark. ■

GENOPTÆLLING AF VALGSTEMMER I AFGHANISTAN

EU har planlagt at udsende 100 langtidsvalgobservatører (Long Term Observers, LTO) fra den 28. juli til 15. september til at genoptælle stemmer fra anden runde af præsidentvalget i Afghanistan den 14. juni 2014.

På grund af mistanke om valgsvindler er begge præsidentkandidater blevet enige om, at alle valgsedler skal gennemses. Det omfatter genoptælling af omkring otte millioner stemmesedler i 23.000 stemmebokse. Genoptællingen foregår i Kabul.

Der er udsendt fire danskere til missionen gennem FSB.

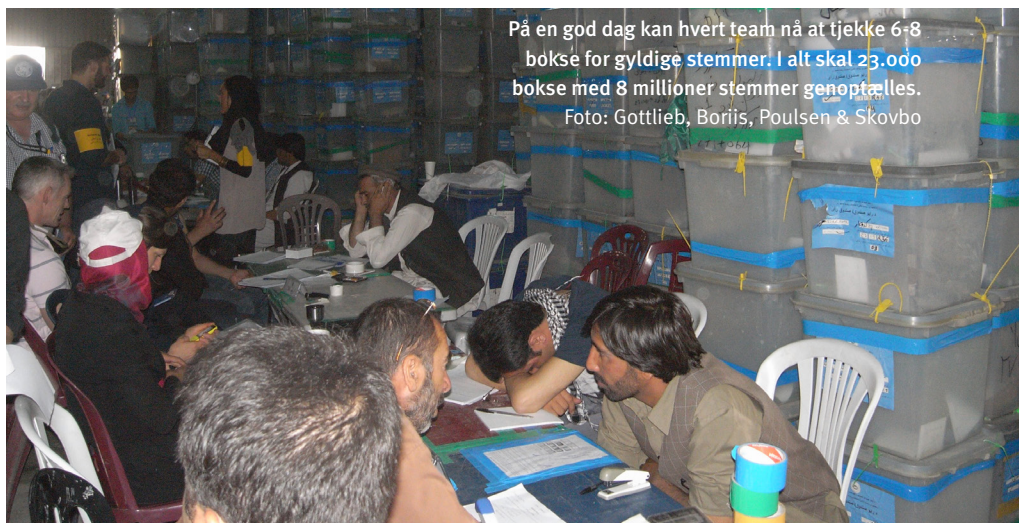
DANMARK I AFGHANISTAN

AF UDENRIGSMINISTERIET

Danmark har været stærkt engageret i Afghanistan i godt 12 år både politisk, militært og med udviklingsbistand.

Det aktuelle danske engagement bygger på tre strategiske principper:

1. Konsolidering af indsatserne for at understøtte allerede skabte fremskridt.
2. Vægt på afghansk ejerskab i form af, at den afghanske regering går forrest for at levere konkrete fremskridt for sin befolkning.
3. Normalisering af samarbejdet mellem de afghanske myndigheder og det internationale samfund hen imod et jævnyrdigt samarbejde baseret på gensidige aftaler.

På en god dag kan hvert team nå at tjekke 6-8 bokse for gyldige stemmer. I alt skal 23.000 bokse med 8 millioner stemmer genoptælles.
Foto: Gottlieb, Boriis, Poulsen & Skovbo

Den danske udviklingsindsats vil fortsætte efter 2014 med en gennemsnitlig støtte på 530 millioner kr. om året fordelt på:

1. Økonomisk vækst og beskæftigelse
2. Uddannelse

3. God regeringsførelse, demokrati og menneskerettigheder
4. Kapacitetsopbygning af afghansk politi
5. Støtte til hjemvendte flygtninge og internt fordrevne
6. Humanitær bistand

ANTAL UDSENDTE FSB'ERE

EULEX Kosovo: 1

EUPOL COPPS Palæstina: 2

EUBAM Rafah: 1

EUMM Georgien: 2

EUPOL Afghanistan: 2

EUSR Afghanistan: 2

TIPH Palæstina: 5

EEAS Bruxelles: 1

NATO Compass: 1

EU CAP Sahel Niger: 1

EU CAP NESTOR
Horn of Africa: 4

EUBAM Libyen: 2

EU valg Egypten: 2

EU valg Malawi: 1

OSCE valg Ukraine: 7

EU valg Kosovo: 3

EU valg Afghanistan: 4

FSBnyt, nr. 3 – September 2014

Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1448 København K
Tlf. 33 92 00 00
um@um.dk
www.um.dk

Abonnement og udsendelse

Elektronisk udsendelse ved NIRAS
fsb-niras@niras.dk
<http://fsb.niras.dk>

Redaktion

Kathrine Schmeichel
ks@kathrineschmeichel.dk
Sine Skov og Anna Cecilie Varnild
fsb-niras@niras.dk
Christina Markus Lassen (ansv.)
Layout: gipsy graphics

Artikler i FSBnyt er ikke nødvendigvis
i overensstemmelse med
Udenrigsministeriets synspunkter